

stavu věci jsou naprosto neodůvodněnými obavy dovolatelovy, že by pozůstalostní jmění mohlo i sebe menší částkou, natož celé, přijíti na jiné účely než zůstavitel stanovil, a za řečeného právního stavu věci také na tom nesejde, zda žalobní odpověď pokládá nemocnici a konvent za jednu a tutéž osobu a zda pozůstalostní soud bude s to, učiniti vhodné opatření, by poslední vůle byla přesně uskutečněna.

Čís. 8112.

Předpis § 33 písm. b) služebního řádu pro dělníky a zřizence obce Pražské ze dne 28. května 1920, čís. 5380 neřeší případ, kdy vyvinuvší se poměry znemožnily manželské soužití bezvinné manželky s manželem. V takovém případě dlužno použiti obdobně § 15 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920 a nelze vdově, které bylo jednáním manžela znemožněno používatí s ním společné domácnosti, odepřiti nárok na vdovský plat.

(Rozh. ze dne 4. června 1928, Rv I 1401/27.)

Manžel žalobkyně, zaměstnanec Pražské obce, zemřel dne 3. března 1925. Manželka, jež s ním v době úmrtí nesdílela společnou domácnost, žádala Pražskou obec o přiznání vdovské pense. Žádost její byla zamítnuta s poukazem na § 33 služebního řádu pro dělníky a zřizence obce Pražské (uprav. radou městskou ze dne 28. května 1920, čís. 5380 os.) týkajícího se nároku na vdovskou provisi, podle něhož přísluší vdově po zaměstnanci nárok na vdovskou provisi za těchto podmínek: a) že měl zemřelý již při svém úmrtí nárok na provisi nebo, že ji již požíval; b) že žila s manželem až do jeho smrti ve společné domácnosti; c) že v době sňatku nebyl zaměstnanec starší 60 let. Vdova domáhala se po té nároku na vdovský plat proti Pražské obci žalobou. *P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e* uznal žalobní nárok důvodem po právu. *D ů v o d y:* Soud dospěl k přesvědčení, že žalobkyně byla jen chováním zemřelého manžela pro jeho opilství a počinání, jímž ohroženy byly dobré mravy rodiny a také výchova nedospělého syna žalobkyně donucena společnou domácnost opustiti a že se nejednalo o trvalé zrušení manželského spoluzití, poněvadž žalobkyně nevyklučovala, že se v případě, že by se manžel její polepšil a přestal se opíjetí, k němu nevrátí. V tomto případě jednalo se mezi žalovanou obcí a zemřelým o poměr služební a platí i tu ohledně výkladu smlouvy služební předpisy občanského zákona, zejména též § 914 obč. zák., podle kterého nesmí se lpěti na slovném znění výrazu, nýbrž jest nutno zjistiti úmysl stran a smlouvu vykládati tak, jak občanský zákon vyžaduje. Podle názoru soudu bylo by proti přirozenému právu vykládati ustanovení § 33 odst. b) služebního řádu tak úzce a zbavovati vdovu práva na vdovskou provisi i v tom případě, když nikoliv svou vinou, nýbrž okolnostmi na její vůli nezávislými, bylo jí znemožněno v manželském spoluzití až do smrti manžela setrvati, zejména kde nebylo vyloučeno, že se k manželi vrátí, což však

smrti manžela bylo překaženo. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Pro výklad sporného ustanovení § 33 písm. b) služebního řádu pro dělníky a zřizence obce Pražské upraveného městskou radou dne 28. května 1920, čís. 5380 os. pokládal soud odvolací za důležité, by bylo zjištěno jeho dřívější znění. Doplnil proto průvodní řízení důkazem o tomto starším znění dotčeného ustanovení. Podle služební pragmatiky pro úředníky a služebníky král. hlav. města Prahy, vydané usnesením sboru obecních starších ze dne 20. prosince 1905, č. j. 3624 os. a doplněné, pokud se týče pozměněné usnesením téhož sboru ze dne 2. prosince 1907, 14. prosince 1908, 2. května 1910, 6. června 1910 a 25. září 1911 č. j. 3511/194 os. jest zjištěno, že podle § 68 písm. c) vdově po obecním úředníku nebo sluhovi náležela pense »nebyla-li vdova v čase, kdy úředník neb obecní sluha zemřel, z vlastního provinění rozvedena«. V § 69 jest pak předepsáno, že k žádosti o pensi připojití má vdova vysvědčení, že manželé spolu žili, po případě soudní nález o rozvodu. Ze srovnání doslovu § 68 písm. c) staré služební pragmatiky a § 33 písm. b) nyní platného služebního řádu vyplývá, že dříve jen manželka svou vinou rozvedená neměla nároku na pensi a že nevinná rozvedená manželka od svého manžela odloučeně žijící nárok na pensi měla. Od nerozvedených manželek se jen vyžadovalo vysvědčení obecního úřadu, že manželé spolu žili, aniž byl činěn požadavek, že manželka až do smrti žila se svým manželem ve společné domácnosti. Jde nyní o to, proč bylo nové ustanovení takto upraveno. Nelze přehlédnouti, že stalo se tak dne 28. května 1920, tedy v době, kdy téměř rok platil již zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., připouštějící rozlučitelnost manželství a umožňující po rozloučení manželství uzavření nového sňatku, takže vynořila se otázka nároku na pensi manželek rozloučených a druhých. Zdá se velmi pravděpodobno, že otázka tato tanula na mysli i radě městské, když upravovala nové znění § 33 písm. b) služebního řádu pro dělníky a zřizence obce Pražské, a že je zvolila v nynější úpravě proto, by jím vyjádřila, že nárok na pensi má ta manželka, která v době úmrtí svého manžela žila s ním v platném manželském společenství, což ovšem bylo vyjádřeno obratem »ve společné domácnosti«. Obrat tento však myšlenku zřejmě přesně nevystihuje. Kdyby se trvalo jen na slovném jeho výkladu, dospělo by se k neudržitelným důsledkům. Podle tohoto úzkého výkladu nemohl by býti přiznán nárok na pensi na př. manželce, která nežila se svým manželem ve společné domácnosti v době jeho úmrtí proto, že manžel za panující bytové tísně nemohl v Praze opatřiti rodinný byt nebo, že ten neb onen z manželů pro duševní nebo tělesnou chorobu byl delší dobu ošetřován v ústavu pro choromyslné nebo v nemocnici. To však jistě zamýšleno nebylo. Řečený úzký výklad vedl by dále k tomu, že beze své viny soudně rozvedená manželka, od manžela odděleně žijící, neměla by nyní rovněž nároku na pensi, ač podle § 68 písm. c) staré služební pragmatiky nárok ten nepochybně měla, a bylo by jistě nespravedlivé, by takovéto manželce pro nepřesnou úpravu nového ustanovení nárok na pensi byl odpírán. Takovéto zhoršené po-

stavení manželek beze své viny rozvedených zajisté novým zněním dotčeného předpisu míněno nebylo, takže znění to nevyjadřuje to, co vyjádřiti chtělo a mělo. Úvahy tyto přesvědčují soud odvolací o tom, že výklad ustanovení § 33 písm. b) služebního řádu, který snaží se mu dáti odvolatelka, přijati nelze, ježto neuspokojuje a příčí se právnímu citu i spravedlnosti, zejména pro řešení rozepře, o kterou tu jde. Uváží-li se zjištěné závažné důvody, které donutily žalobkyni k tomu, že se svým synem od zemřelého manžela svého se odstěhovala, že odděleně od něho žila jen od Božího těla roku 1924 do 3. března 1925, kdy zemřel, tedy jen asi devět měsíců, nikoli léta, jak se v odvolacím spise uvádí, dále že jí zemřelý poskytoval měsíční vyživovací příspěvky 195 Kč a mimo to ještě menší částky 40 Kč nebo 50 Kč až do své smrti, že pense, již se žalobkyně domáhá, má býti náhradou za toto výživné zemřelým manželem jí stále po dobu odděleného bydlení poskytované, že ani rozvedena ani rozloučena nebyla, že s rozvodem nesouhlasila a se mu bránila, že nebylo zjištěno, že trvale chtěla manželské společenství odstěhováním přerušiti a že výrazem »ve společné domácnosti žila« v § 33 písm. b) služebního řádu rozuměti jest nikoli společný byt, nýbrž společenství manželské ve smyslu etickém a právním, nutno dospěti k úsudku, že úzké znění citovaného ustanovení nemůže býti důvodem, by při náležitém zření ke všem shora uvedeným okolnostem žalobkyni nárok na pensi byl odepřen. I když na první pohled při přechtení onoho ustanovení by se zdálo, že žalobní nárok vzhledem k doslovu ustanovení toho odůvodněn není, přece při zevrubné a svědomité úvaze všech okolností ve sporu zjištěných dlužno dospěti k úsudku opačnému, právu a spravedlnosti vyhovujícímu. Jestliže tedy první soud, poukávav případně na § 914 obč. zák., vyslovil, že žalobní nárok jest důvodem po právu, nelze v tom spatřovati nesprávné právní posouzení věci.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatelka napadá rozsudek dovolacími důvody podle čís. 2, 3 a 4 § 503 c. ř. s. Než napadené rozhodnutí jest ve věci samé správné i pokud jest založeno na seznání žalobkyně jako strany slyšené, které jest považovati za součást jejího skutkového přednesu, a jest dovolací soud zjištěními nižších soudů o skutkových okolnostech žalobkyni potvrzených vázán a výtku rozporu se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.) není v tomto směru opodstatněna. Výtkou, že bylo při výkladu předpisu § 33 písm. b) služebního řádu pro dělníky a zřizence nesprávně použito § 68 písm. c) služební pragmatiky, netřeba se obírat, neboť, i když se při právním výkladu sporného ustanovení § 33 písm. b) služebního řádu pro dělníky a zřizence obce pražské ze dne 28. května 1920, čís. 5380 nehledí k předpisu § 68 písm. c) služ. pragm. pro úředníky a služebníky a považuje se služební řád pro dělníky a zřizence za samostatnou úpravu právních a hmotných poměrů dělníků a zřizenců obce pražské (viz § 1

služ. ř.), nelze z ustanovení § 33 písm. b) služ. ř. dovoditi neoprávněnost žalobního nároku. Sporný předpis § 33 písm. b) služ. ř. má poznatelně na mysli, že manželé mohli až do smrti manžela ve společné domácnosti žít, neřeší však případ, kdyby vyvinuvší se poměry znemožnily manželské soužití bezvinné manželce s manželem. Není tedy případ, o který právě ve sporu jde, služebním řádem upraven a nelze proto naň použití dovolávaného ustanovení § 33 písm. b) služ. ř. Není-li o něm ani jiných zvláštních předpisů, bylo o nároku žalobkyně rozhodnouti podle spravedlivého uvážení zvláštností tohoto případu s náležitým zřetelem k obdobným zákonným předpisům (§ 7 obč. zák.), z nichž přicházel by v úvahu předpis § 15 zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. z roku 1920 o úpravě služebních poměrů trvale ustanovených zřízenců nestatutárních obcí, jenž omezuje odepření vdovského platu pouze na případ, když v době smrti manžela byla vdova z vlastního provinění již soudně rozvedena, jinak však vdovský plat jí přiznává. Nelze proto ani vdově, které ujednáním manžela bylo znemožněno používatí s ním společné domácnosti, odepřiti nárok na vdovský plat, poněvadž nebylo by spravedlivé žádati na ní, by nesnesitelné soužití trpěla jen proto, by si uchovala nárok na vdovský plat. Taková podmínka by se přičila veškerému právnímu citění a sociální podstatě vdovského zaopatření, kdyby na ní měl býti závislým nárok žalobkyně na vdovskou pensí. To zdá se vyciřovati i sama dovolatelka, ana v dovolání připouští, že by vdově zůstal nárok zachován, kdyby sporem o rozvod prokázala pravoplatně vinu manžela a nemožnost s ním žít ve společné domácnosti. Než ani o tom není ve služebním řádu, zejména při § 33 nejmenší zmínky, což potvrzuje právě názor dovolacím soudem předem již vyslovený, že tato otázka služebním řádem upravena nebyla. Mínění dovolatelky, že pouze úspěšným rozvodovým nebo rozlukovým sporem, při němž by byla vina manžela zjištěna, mohla by si žalobkyně nárok na vdovský plat zajistiti, nelze přisvědčiti, any skutkové okolnosti, které by bylo v rozvodovém sporu zjišťovati, byly v tomto sporu rovněž zjištěny a z nich právě nižší soudy zcela případně dovodily, že jen chováním manžela byla žalobkyně donucena opustiti společnou domácnost, že tedy neučinila tak o své újmě ani ze zlého úmyslu, — jak snaží se dolíčiti dovolání — nýbrž že byla nesnesitelnými poměry a jednáním svého manžela z manželského soužití vypuzena, kteréžto skutečnosti by o sobě byly s to, by opodstatnily i důvod rozvodový.

Čís. 8113.

K tomu, by bylo vynuceno upravení pozemku ke vzrůstu trávy, lze povolití exekuci jedině podle § 353 ex. ř., nikoliv podle § 354 ex. ř.

(Rozh. ze dne 6. června 1928, R I 255/28.)

Návrh vymáhajícího věřitele, by na základě soudního smíru bylo dlužníku zakázáno rušiti vymáhajícího věřitele v držbě práva žati trávu